

POBUDE IN PREDLOGI MLADIH za NACIONALNO KONFERENCO MLADINSKEGA DIALOGA v okviru projekta Vsi smo EU

Na Mreži MaMa bomo z dvodnevno Nacionalno konferenco strukturiranega dialoga projekta **Vsi smo EU**, zaokrožili celoletno izvajanje projekta, ki ga finančno podpira program **ERASMUS+: Mladi v akciji**.

1. Okvir

Leto 2019 je bilo na nek način prelomno za Evropsko unijo, saj je bilo/je v luči volitev poslank in poslancev v Evropski parlament ključno za ozaveščanje mladih o pomenu aktivne participacije in vključenosti v procese odločanja. V ta namen smo se na Mreži MaMa odločili, da bomo s podporo različnih regijskih partnerjev (mladinskih centrov in drugih) izvedli projekt Vsi smo EU. Projekt je bil v prvi polovici leta, preko regijskih posvetov in nacionalnega soočenja mladih kandidat in kandidatov, posvečen mobilizaciji in ozaveščanju ter spodbujanju mladih o udeležbi na prihajajočih Evropskih volitvah. Drugi del regijskih dogodkov pa je bil namenjen senzibilizaciji novo izvoljenih evropskih poslank in poslancev za teme mladih, ki smo jim z njimi omogočili neposreden dialog.

Na 7 regijskih dogodkih, ki so potekali po vsej Sloveniji, so se mladi dotaknili tako evropskih kot tudi nacionalnih tem, ki oblikujejo njihovo prihodnost in prihodnost generacij, ki prihajajo za njimi.

2. Regijska srečanja

Regijska srečanja so potekala v mladinski infrastrukturi, v mladinskih centrih, članicah Mreže MaMa, kamor smo povabili vse poslanke in poslance v Evropskem parlamentu, kjer so imeli, preko metod mladinskega dela, skupaj z mladimi možnost iskati ukrepe in rešitve na izzive, ki so jih izpostavili mladi udeleženci.

Regijska srečanja so potekala v naslednjih krajih: Koper, Novo mesto, Škofja Loka, Ravne na Koroškem, Celje, Maribor.

3. Nacionalna konferenca - soočenje

Pred volitvami poslank in poslancev v Evropski parlament smo v okviru projekta načrtovali večje srečanje mladih, da so se jim (mlade) kandidatke in kandidati lahko predstavili in, da so imeli tudi možnost spoznati njih ter njihove programe.

Povzetek pobud in predlogi mladih za odločevalce*

Mladi so na regijskih srečanjih skupaj s poslankami in poslanci v Evropskem parlamentu predlagali naslednje predloge za oblikovanje ukrepov, ki se nanašajo tako na evropsko kot tudi nacionalno raven.

1. AKTIVNA PARTICIPACIJA MLADIH IN AKTIVNO DRŽAVLJANSTVO

1. Mladim je potrebno na preprost in jasen način predstaviti obstoječe možnosti, ki jih imajo na volitvah in jim prikazati družbeno - politični sistem na razumljiv način, da bodo lahko poznali svoje pravice in dolžnosti ter tako bolj participirali v družbi. Mladi si želijo večji vpliv na politične odločitve (aktivacija), ki se jih dotikajo.
2. V šolske učne načrte je potrebno uvesti državljansko vzgojo (vzpostaviti sodelovanje med šolami in mladinskimi organizacijami, ki imajo vzpostavljene programe s katerimi spodbujajo aktivno državljanstvo in skrbijo za participacijo mladih) ter se v sklopu izobraževanja zagotovi vsebine o politiki, državi in financah (davki, dohodnina) ter se mlade ozavešča o možnih in načinih udeleževanja v širši družbi. Zagotavlja se naj več informacij, ki naj bodo bolj preproste ter jasne o delovanju EU.
3. Na vseh ravneh odločanja se sprejme kodeks za izboljšanje ugleda politike in politikov, prav tako izboljšanje nivoja javne komunikacije politike in politikov.
4. Zmanjšanje birokratskih ovir pri različnih postopkih in nadaljnja digitalizacija javne uprave.
5. Politične stranke naj izkažejo večjo konkretnost v svojih programih, ko kandidirajo na volitvah, s tem pa naj v svojih programih prikažejo tudi konkretne projekte in konkretne ukrepe namenjene mladim.
6. Predstavitve programa Erasmus+ po šolah in izobraževanja profesorjev o Erasmus+ ter možnostih in priložnostih samega programa ter s tem zagotavljanja večje podpore in več spodbud na področju mobilnosti, ki jih pokriva program Erasmus + ter prenos dobrih praks med šolami na področju uporabe programa Erasmus+. Za program Erasmus + nameni več sredstev.
7. Odločevalci se naj udeležujejo dogodkov po šolah in s tem še dodatno spodbujajo aktivno participacijo. Pri tem naj bo več zabavnih vsebin/tekmovanj, ki spodbujajo EU državljanstvo.
8. Evropski parlament naj se še bolj zavzame za okoljsko problematiko in spodbudi države članice za dosledno sledenje sprejetim smernicam.
9. Evropski parlament naj se zavzame za izboljšanje stanovanjske politike za mlade ter zagotovi mladim dostopna stanovanja.
10. Na evropski ravni naj se zagotovi in (finančno) spodbuja nivo samooskrbe ter vlaga več v mlade prevzemnike kmetij.

OSNUTEK

11. Na agendo nacionalnih medijev se naj postavijo teme o mladih in se predloge javno obravnava.
12. Odločevalci naj razmislijo o morebitni uvedbi mladinskih kvote na kandidatnih listah za volitve v evropski parlament, nacionalne parlamentarne volitve in lokalne volitve.
13. Vzpostavi se naj enotna, informativna, pregledna spletna stran za mlade s strani evropskih poslancev, kjer se beležijo aktivnosti evropskih poslancev in se meri njihova učinkovit pri aktivnostih, ki so pomembne za Slovenijo in evropsko mladino, za boljše razumevanje evropskega sistema in zmanjševanje demokratičnega deficita ter boljše informiranje mladih o volitvah in predstavitev dodane vrednosti udeležbe.
14. Država naj spremeni volilni sistem, ki bi omogočal večjo participacijo mladih (znižanje volilne pravice na 16 let in uvedba e-volitev).
15. Zagotovi se naj sredstva za aktivno participacijo in državljanstvo mladih s strani lokalnih skupnosti. Oblikuje in zagotovi se naj postavke v občinah ter se nameni odstotek občinskega proračuna za zagotavljanje participacije mladih.
16. Vlada RS se naj vsaj enkrat na leto sestane s predstavniki mladih in organizacij iz mladinskega sektorja, v obliki tematske seje Vlade RS.

2. MLADINSKI SEKTOR

1. Za delovanje organizacij v mladinskem sektorju moramo začeti postopek za povečanje sredstev na integralnem delu proračuna Republike Slovenije, na 6 milijonov evrov in sicer za izvajanje Nacionalnega programa za mladino in zagotavljanje kvalitete mladinskega dela, na vseh nivojih (lokalno, nacionalno, mednarodno).
2. Povečati je potrebno tudi sredstva na Javnem pozivu za sofinanciranje mladinskega dela Urada RS za mladino (v nadaljevanju URSM), ki jih urad nameni za delovanje mladinskega sektorja.
3. Pripraviti je potrebno načrt aktivnosti za umeščanje mladinskega sektorja v novo finančno perspektivo 2020-2026.
4. Mladinski sektor mora tudi po letu 2020 ohraniti samostojno nacionalno agencijo za izvajanje programa »Erasmus+: Mladi v akciji« oziroma za področje mladine.
5. Začeti moramo s procesom prenove trenutnega Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (v nadaljevanju ZIJMS).
6. Ustanovitev sklada za finančno podporo pri pridobivanju Nacionalne poklicne kvalifikacije Mladinski delavec-delavka.
7. Svet Vlade RS za mladino mora pripraviti strukturiran načrt za spremljanje in izvajanje analize mladinskih politik in mladinskega dela ter sistem ocenjevanja učinkov in kvalitete mladinskega dela v Sloveniji.

OSNUTEK

8. Tudi v bodoče zagotavljati razpise podprte s strani Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju ESS) za mladinski sektor, ki bodo temeljili na podpri in razvoju mladinskega dela, vključevanju mladih v družbo ter osvajanje njihovih kompetenc za samostojno življenje pri čemer je potrebno upoštevati, da organizacije mladinskega sektorja niso organizacije, ki bi v več kot 50% izhodu iz operacije zagotavljale zaposlovanje mladih. Mladi predlagajo povečanje sredstev za mlade v prihodnji finančni perspektivi in, da se zagotovi boljše črpanje EU sredstev in usmerjanje le teh v mlade v posamezni državi članici.
9. Vlada RS pod obvezne naloge občin umesti določen odstotek občinskega proračuna, ki bi ga občine morale nameniti za redno zaposlitev mladinskih delavcev v lokalnih mladinskih centrih.
10. Ustanovi se medministrski sklad za razvoj in izvajanje mladinskega dela.
11. Urad RS za mladino mora izvesti raziskavo Mladina 2020, za potrebe zastopanja interesov mladinskega sektorja in mladih na vseh ravneh odločanja lokalno, nacionalno, mednarodno.
12. MIZŠ mora prilagoditi smernice razvoja mladinskega dela v Sloveniji, ki morajo slediti zgledu najboljših praks v Evropi.
13. Vzpostaviti ustrezen sistem za merjenje, priznavanje in vrednotenje neformalno pridobljenih kompetenc mladih.

3. IZOBRAŽEVANJE, ZAPOSLOVANJE IN PODJETNIŠTVO

1. Šolski sistem se mora prilagoditi družbenim spremembam in gospodarstvu, zato je potrebno uvesti v šolski sistem več praktičnega pouka, več priprav na poklicno usmerjanje v šoli, več uporabnega znanja, tudi o finančah in podjetništvu ter spodbujati kritično pismenosti v šolah.
2. Za razvoj podjetništva naj bo več praktičnih programov, zagotovljeno naj bo plačano mentorstvo za vajeništvo, plačano naj bo pripravništvo, zagotovi se naj več kadrovskega štipendij in subvencij za mlade pri zaposlitvah, za mlade in mlade podjetnike naj bodo davki nižji.
3. Dosledno in jasno se naj spremlja preprečevanje zlorab socialnih pravic.
4. Več naj bo subvencij za zaposlovanje mladih v sklopu aktivne politike zaposlovanja in Jamstva za mlade ter več ukrepov za zaposlovanje mladih v proizvodnji in drugih praktičnih poklicih, kjer se vlaga v nova znanja ter dodatne finančne spodbude za spodbude za domače in tuje vlagatelje.
5. Odločevalci naj preučijo in pregledajo dobre prakse za skrajševanje delovnika/delovnega tedna.

OSNUTEK

6. Zagotovi se naj sredstva za vzpostavitev primerne infrastrukture za mlada/novonastala zagonska podjetja – coworking prostori v vsaki občini. Vzpostavi se naj primerno okolje za različne poklice prihodnosti in zmanjšanje prekarosti zaposlitev.
7. Spodbujanja se naj neformalno izobraževanje, ki se naj še v šolah bolj približa neformalnemu izobraževanju (povezovanje formalno – neformalno).
8. Na področju izseljevanja mladih je potrebno narediti več, da se mladi o končanem šolanju ali po zaposlitvi v tujini vrnejo nazaj. Mladim se naj po zaključenemu študiju v tujini zagotovi dolgotrajne zaposlitve v Sloveniji. Povišanje plač (preprečitev bega možganov).
9. Urediti je potrebno uveljavljanje socialnih pravic, v primeru, da mladi, ki so zaposleni v tujini, ostanejo brez službe in se želijo vrniti v Slovenijo.
10. Priprava dodatnih razpisov s strani MDDSZ (preko ZRSZ) izključno za mladinske organizacije in organizacije za mlade in poenotenje le te teh za zasebne in javne zavode, da se bodo lahko na projekte prijavi tudi mladinski centri javni zavodi, ki na posamezne razpise trenutno ne morejo kandidirati ali pa niso upravičeni do vseh sredstev (npr. plačano mentorstvo).
11. Razpisi, ki omogočajo kratkotrajno zaposlitev mladih, morajo zagotavljati plačano mentorstvo.
12. V delovno skupino Jamstva za mlade, se povabi in vključi Ministrstvo za zdravje ter se prične postopek za oblikovanje ukrepa za krepitve duševnega zdravja mladih.
13. Prenos dobrih praks na področju zaposlovanja mladih iz lokalnih okolij prenesti na nacionalno raven (primer dobre prakse je projekt Ključ Mladinskega centra Trbovlje).
14. Pripraviti ukrepe za trajno zaposlovanje mladih v organizacijah mladinskega sektorja in nevladnih organizacijah in umeščanje tega v ukrepe sheme Jamstva za mlade.
17. Država naj preuči možnosti uvedbe Univerzalnega temeljnega dohodka mladim (med 0 in 26 let), kot nujen ukrep za zagotavljanje dostojnega življenja mladih in odpravljanja prekarnega dela.

4. DIGITALIZACIJA

1. Odločevalci in strokovnjaki naj razvijajo e-upravo in jo naredijo uporabniku še bolj prijazno.
2. Odločevalci naj proučijo možnost E-volitve (če se vzpostavi primerno varnost in odpravi vse pomanjkljivosti).
3. Glede umetne inteligence mladi menijo, da bi jo bilo potrebno:
 - a. Omejiti (manj delovnih mest, grožnja tradicionalnim delovnim mestom)
 - b. Razvijati (večja učinkovitost proizvodnje, inovacije, manj napak)
5. Zbiranje osebnih podatkov – večja zaščita in varnost (omejiti zasebnost/uporaba zbranih informacij) Gdpr --> večja zaščita osebnih podatkov. Video nadzor?
6. E – učbeniki se naj uvedejo za razvoj digitalne pismenosti ter naj se pri tme opravijo temeljite analize o smiselnosti le tega.



Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+



OSNUTEK

7. Izboljša naj se delovanje in uporabnost E – asistenta.
8. V OŠ predmetnik se naj uvede predmet o digitalizaciji in E – varnosti ter se okrepi dodatno ozaveščanje mladih o (ne)varnosti(h) interneta.

Pripravil:

Kamal Izidor Shaker, koordinator projektov

*Pripravljeni predlogi ne odražajo stališč organizatorja dogodkov niti njegovega sofinancerja, ampak so predlogi mladih udeleženk in udeležencev, ki so bili vključeni v 7 regijskih dogodkov v procesu mladinskega dialoga v letu 2019.

